

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksbehandler, innvalgstelefon
Christian Brun-Jensen, 75 53 15 58

Høring - vårflytting av rein forbi Øyfjellet vindkraftverk

Vi viser til epost av 24.03.2020 med oversending av Øyfjellet Wind AS sitt «forslag til gjennomføring av vårtrekket». Fristen for uttalelse er 29.03.2020.

Høringen

Høringen inneholder et brev fra Øyfjellet Wind AS med kart, og vi har i ettertid også fått oversendt utkast til avtale mellom utbygger og reinbeitedistrikt. Brevet beskriver hva som står om flytting og beitebruk i Jillen-Njaarke distriktsplan, og de peker også på at OED har sagt at det «bør ligge til rette for en avtale mellom distriktet og tiltakshaver som innebærer at vinterbeitene nærmest planområdet til Øyfjellet ikke benyttes i anleggsperioden». Øyfjellet Wind er overrasket over at reindrifta velger å bruke vinterbeitesone 5 denne vinteren da vedtak om MTA-plan var nært forestående da flyttingen skjedde før jul.

Det anføres fra utbygger at reinbeitedistriktet ikke ønsker å medvirke til et opplegg som innebærer en rask vårflytting med støtte av tiltak og kostnader som dekkes av Øyfjellet Wind.

Øyfjellet Wind ber også om at det ikke legges vilkår/begrensinger i anleggsdriften knyttet til adkomst til vinterbeite i 2020/2021. De mener det er andre etablerte vinterbeiter som kan benyttes uten at det vil påføre distriktet ekstra ulemper eller kostnader. For driftsfasen ønsker Øyfjellet Wind at NVE fastholder at adkomst skal skje med lastebil gjennom planområdet. Det må etableres ledegjerder der reinen slippes ved Demmeldalen. Tilbakeflyttingen kan skje på tradisjonell måte med støtte av tiltak gjennom planområdet, med bil gjennom planområdet eller med bil og ferje utenfor planområdet.

Fylkesmannens uttalelse

I tillegg til høringsdokumentene, har vi i ettertid fått tilsendt utkast til avtale mellom reinbeitedistrikt og utbygger, samt kopi av reinbeitedistriktets høringsuttalelse. Til sammen gir dette tilstrekkelig informasjon til at vi kan gjøre reindriftsfaglige vurderinger og komme med en uttalelse.

Vinterbeiter er den begrensende faktoren for Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Selv om distriktet har store arealer, er de likevel presset på alle kanter av ulike utbygginger. De er avhengig av å disponere beite på en best mulig måte for å kunne ha det antall dyr de har. For å unngå overbeite vil

distriktet alltid ha en rullering av hvilke beiter som blir benyttet, og områdene må gjerne ligge brakk i flere år mellom hver gang de benyttes. Valg av beiteområder vil også påvirkes av vær og klima, og det kan også være behov for å spre reinen utover for å sikre at det blir nok mat. I år har det vært en spesielt vanskelig situasjon med mye utilgjengelige beiter på grunn av mye is og store snømengder.

Flyttingen må være fullført før kalvingen starter, men den kan heller ikke starte før det er tilgjengelige beiter for reinen underveis og på vårbeitene.

Flytting fra vinterbeite til vårbeite kan være en kritisk periode. Været styrer derfor når flyttingen starter. På kysten kan det være barmark og full vår, mens det i høyfjellet er full vinter og ikke noe tilgjengelig beite på denne tiden. På en veldig forenklet måte kan vi si at reinen flyttes etter hvert som det blir tilgjengelig beite mot kalvingslandet. Om været skifter fra varmt og fint til nordavær og full vinter, vil tineprosessen stoppe opp og også flyttingen bremses. I og med at det er været som bestemmer både når flyttinga starter og hvor lang tid den tar, er det vanskelig for reindriften å binde seg til et bestemt tidspunkt i lang tid i forveien. Det er også like vanskelig å si at flyttingen skal være gjennomført i løpet av en bestemt tidsperiode så lenge den ikke tar høyde for både tidlig start på flyttinga og sein avslutning.

Øyfjellet Wind AS beskriver at reinbeitedistriktet har en tradisjon for å flytte med bil til vinterbeitet og på tradisjonelt vis mot vårbeitet. Det er praktiske grunner til dette, i tillegg til at det gjøres på denne måten ut fra dyrevelferdsperspektiv. På våren er reinen generelt i dårligere kondisjon enn på høsten. Simlene er drektige og må ha ro. Om de ikke får det kan de kaste kalven. Transport på bil vil være en mye større belastning og medføre et langt høyere stressnivå enn naturlig flytting der reinen får bruke den tida den trenger og stoppe/beite underveis.

Både i konsesjonen og godkjenning av MTA-planen ligger det vilkår om at utbygger skal sikre at reindriften har adkomst til vinterbeitene gjennom tilrettelegging for flytting gjennom planområdet, både i anleggs- og driftsfasen. Dette må etter vår vurdering skje på en måte som ivaretar reindriften behov. Vi har forståelse for at utbygger har et stramt skjema, men vil samtidig understreke viktigheten av at reindriften får tid og rom til å gjennomføre flyttingen på en forsvarlig måte. Her tilbyr Øyfjellet Wind stopp i arbeidet i inntil en dag for at reindriften skal kunne passere forbi, eventuelt kompensere økonomisk for samling og utgifter til gjerdemateriell.

Etter en lang vinter med svært vanskelige beiteforhold er reinen spredt ut over større arealer, og det må brukes betydelig tid på å få den samlet. Distriktet har ikke gjerdanlegg i området som gjør at all reinen kan samles over en periode og flyttes samlet. Det er praktisk umulig å få med all rein i første omgang da den er spredt over et større område etter en lang vinter. Noen rein vil trekke etter i mindre flokker av seg selv, og noe må hentes. Noen mindre flokker vil trolig kalve i området og må flyttes seint i mai, etter at kalvingen er ferdig. Det er en fare for at reinen vil unngå områdene det er/har vært byggeaktivitet, og det blir ekstraarbeid med å få de forbi dette området.

Flytting med bil er ikke et alternativ i dette tilfellet. Det måtte da ha vært planlagt med det allerede fra høsten og satt opp gjerdet og nødvendig infrastruktur gjennom i løpet av vinteren.

Stenging av flyttleier

Flyttleier har et særlig vern etter reindriftenlovens § 22, og det er ikke lov å iverksette tiltak som hindrer bruk av flyttleiene. Det er flyttleias funksjon som er vernet, og ikke bare et konkret begrenset areal eller terrengformasjon. Den som er ansvarlig for at flyttleia ikke kan brukes uhindret er

ansvarlig for å finne tilstrekkelige avbøtende tiltak, og alternativt søke departementet om omlegging av flyttleia.

En søknad om permanent og/eller midlertidig omlegging av flyttlei skal sendes til Landbruks- og matdepartementet via Fylkesmannen i Nordland. Etter at Fylkesmannen har vurdert søknaden oversendes den til departementet for endelig avgjørelse. Vi har pr. i dag ikke mottatt søknad om midlertidig eller permanent stenging av flyttleia. Vi gjentar at dette arbeidet anses som stenging av flyttleia og ber om at det ryddes opp i dette. Så lenge det ikke er gjort, anser vi ikke reindriftas krav om en lengre stans som urimelig. Med bakgrunn i dette ber vi NVE sette krav om stans i arbeidet som er lang nok til å ivareta reindriftas behov og i det minste betydelig lengre enn en dag.

Gjerdeanlegg

Permanente gjerder kan ikke oppføres uten godkjenning av Landbruks- og matdepartementet, jf reindriftslovens § 24. Godkjenning av større anlegg kan først gis etter en fagkyndig vurdering av de samlede miljømessige virkninger, sammenholdt med de reindriftsfaglige behov for anlegget. Hvis ikke grunneieren og eventuelle bruksberettigede gir sitt samtykke, kan departementet gi tillatelse til utføring av anlegget mot vederlag fastsatt av jordskifteretten for skade og ulempe. Vi ber om at søknad om oppføring av gjerde sendes Fylkesmannen før det eventuelt føres opp.

Vi vil avslutningsvis vise til vår høringsuttalelse til MTA-plan av 18.06.2019 der mye av dette er beskrevet mer inngående.

Med hilsen

Monica A. Iveland (e.f.)
ass. fylkesmann

John Kosmo
landbruks- og reindriftdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt v/ Torstein Appfjell Haustreisveien 98 8680 TROFORS